

การจัดภูมิทัศน์ในสวนไม้ผลเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
Landscape Planning and Design in Fruit Gardens for Agrotourism

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมของสวนไม้ผลในจังหวัดนครศรีธรรมราชนำมาปรับปรุงกายภาพของพื้นที่ด้านการจัดภูมิทัศน์ให้เหมาะสมกับการจัดภูมิทัศน์และเพื่อหาแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์ในสวนไม้ผลที่เหมาะสมกับท้องถิ่นจากการศึกษาพบว่ากายภาพของสวนไม้ผลประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือส่วนที่อยู่ด้านหน้าของสวนเป็นส่วนที่พักอาศัยของเกษตรกรหรือเจ้าของบ้านการพัฒนาในส่วนนี้สามารถทำได้โดยการจัดภูมิทัศน์ในสวนให้สวยงามเป็นส่วนสำคัญที่จะสร้างความประทับใจแก่ผู้มาเยือนหรือนักท่องเที่ยวในส่วนนี้ควรพัฒนาเป็นแบบสวนบ้านชนบทที่เน้นเอกลักษณ์ความเป็นท้องถิ่น และเอกลักษณ์พื้นบ้าน ในขณะที่เดียวกันต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ศาลาที่พัก ที่พักผ่อน ม้านั่ง สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการขายอาหาร กายภาพส่วนที่สอง เป็นส่วนของสวนแปลงผลไม้ ปลูกผลไม้ 2 รูปแบบ ได้แก่ แบบสวนสมรม และการปลูกเป็นแถว กายภาพในส่วนนี้จะให้ผลผลิตและความเป็นธรรมชาติในการจัดกายภาพของสวนผลไม้เน้นการจัดระบบสาธิตปลูกในสวน ได้แก่ การจัดระบบการระบายน้ำ การจัดทางเดินภายในสวน การดูแลรักษาสวนให้มีความสะอาดอยู่เสมอในส่วนนี้สิ่งสำคัญต้องมีการดูแลรักษาอยู่เป็นประจำและสม่ำเสมอ

ข้อมูลด้านการมาเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับการจัดสวนผลไม้ พบว่านักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวส่วนมากต้องการมาชื่นชมธรรมชาติและต้องการมาเพื่อสัมผัสวิถีชีวิตความเป็นเกษตรของชุมชน โดยส่วนใหญ่เป็นคนในจังหวัดนครศรีธรรมราชเดินทางผ่านแล้วเดินทางท่องเที่ยวต่อไปยังแหล่งอื่น เช่น คีรีวง ลานสกา โดยส่วนมากไม่ได้พักในพื้นที่ท่องเที่ยวทางการเกษตร และส่วนมากได้ข้อมูลการท่องเที่ยวมาจากเพื่อน อินเทอร์เน็ต และป้ายโฆษณา

คำสำคัญ : การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ความสำคัญของปัญหา

การจัดตกแต่งสถานที่เป็นส่วนหนึ่งของงานภูมิทัศน์ที่มีผลทำให้สถานที่นั้น ๆ มีความเป็นระเบียบสะอาด สะดวก และส่งเสริมให้พื้นที่ที่มีความปลอดภัย ส่งเสริมความงามทางทัศนภาพให้แก่ผู้เข้าไปใช้พื้นที่ไม่ว่าพื้นที่นั้นจะเป็นสวนสาธารณะ, พื้นที่ในเมือง, พื้นที่ชนบท ตามบ้าน รวมทั้งพื้นที่ทำเกษตรกรรม โดยเฉพาะในสวนไม้ผล ก็สามารถจัดตกแต่งให้มีความสวยงาม เป็นระเบียบได้ โดยงานภูมิทัศน์จะเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พื้นที่เกิดคุณค่า ทางสุนทรียภาพ

จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดที่ประชากรมีอาชีพด้านการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ อาชีพทางการเกษตรที่สำคัญได้แก่ การทำฟาร์มปศุสัตว์ การประมง การทำสวนผลไม้ และอื่นๆ โดยมีพื้นที่ปลูกผลไม้ชนิดต่างๆเช่น ทุเรียน เงาะ มังคุดและลองกอง รวมกันจำนวน 210,783 ไร่ (สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช,2550) แยกเป็นการทำสวนมังคุดจำนวน 78,718 ไร่, เงาะ 53,487 ไร่, ทุเรียน 49,725 ไร่ และลองกอง 28,853 ไร่

อย่างไรก็ตามการทำสวนผลไม้ของเกษตรกรในจังหวัดนครศรีธรรมราช ประสบปัญหา ราคาตกต่ำอยู่เป็นประจำ เช่นปี พ.ศ. 2550 มังคุดกิโลกรัมละ 3-4 บาท เงาะกิโลกรัมละ 2-3 บาท ลองกองกิโลกรัมละ 8-10 บาท ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาขาดทุนอยู่เป็นประจำ จนหาทางออกกับปัญหาดังกล่าวไม่ได้และมีเกษตรกรบางรายได้ตัดโค่นต้นไม้ผล ดังนั้นการทำวิจัยครั้งนี้จึงมีแนวคิดในการจัดตกแต่งสถานที่ให้มีความสวยงามของสวนไม้ผลและชุมชนโดยรอบ จะเป็นอีกทางหนึ่งที่สามารถทำให้สวนผลไม้มีความร่มรื่นสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบภูมิทัศน์จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ เป็นการทางเลือกแก่เจ้าของสวนผลไม้ได้อีกทางหนึ่ง

2. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมของสวนไม้ผลในจังหวัดนครศรีธรรมราชนำมาปรับปรุงสภาพของพื้นที่ด้านการจัดภูมิทัศน์ให้เหมาะสมกับการนำมาเป็นฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์ในสวนไม้ผลที่เหมาะสมกับท้องถิ่น

3. ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในชนบท จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร โดยมีกิจกรรมที่สอดคล้องการท่องเที่ยวเชิงเกษตรดังนี้

1. การทำนา (rice cultivation) การทำนาปี ทำนาปรัง การทำนาหว่านน้ำตม การทำนา
ขั้นบันได พิพิธภัณฑชาข้าว ความรู้เรื่องข้าวสายพันธุ์ต่าง ๆ ประเพณีพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าว วัฒนธรรม
การกินข้าวของไทย

2. การทำสวนไม้ตัดดอก (cutting flowers) การสวนไม้ดอก เพื่อตัดดอกขาย ทุกชนิดเช่น
สวนกุหลาบ ฟาร์มกล้วยไม้ สวนไม้ดอกไม้ประดับนานาชนิด ไม้กระถางทุกประเภทรวมไร้
ทานตะวัน

3. การทำสวนผลไม้ (horticulture) การทำสวนผลไม้ทุกประเภท รวมทั้งการทำวนเกษตร
การทำเกษตรแผนใหม่ การทำสวนผสม รวมถึงการทำสวนยางพารา สวนไข่ สวนปาล์มน้ำมัน

4. การทำสวนครัวสวนสวนผัก (vegetation) การปลูกพืชผักสวนครัว ทุกประเภทรวมถึง
การทำไร่ผัก ไร่ถั่ว ไร่ข้าวโพดข้าวฟ่าง ไร่พริกไทย เป็นต้น

5. การทำสวนสมุนไพร (herbs) การปลูกพืชสมุนไพรนานาชนิด เพื่อใช้เป็นอาหารเสริม
พืชผักสวนครัวข้างบ้าน เพื่อใช้เป็นเครื่องคั่ว ใช้เป็นเครื่องสำอาง เพื่อใช้ในการแพทย์แผนไทย

6. การทำฟาร์มปศุสัตว์ (animal farming) การเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจนานาชนิด
 อาทิการเลี้ยงไหม การทำฟาร์มปลา การเลี้ยงหอยแมลงภู

7. งานเทศกาลผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ (festival) การจัดงานเพื่อส่งเสริมการขายผลผลิตทาง
การเกษตร เมื่อถึงฤดูที่พืชผลเหล่านั้นออกชุก เช่นนมहरกรรมไม้ดอกไม้ประดับในปัจจุบัน พื้นที่ใน
เมืองมีความหนาแน่นของประชากรมาก ทำให้ขาดพื้นที่สีเขียว ซึ่งเป็นปอดของคนเมืองคนที่อยู่ใน
เมืองใหญ่ จึงนิยมออกจากเมือง เพื่อชื่นชมทัศนียภาพที่สวยงาม ศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ตามพื้นที่
เกษตรกรรม ลองอาหาร ตามแผงข้างทาง หรือร้านอาหารพื้นถิ่น พักแรมตามพื้นที่นันทนาการ โดย
มีกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในครอบครัว ในพื้นที่ธรรมชาติ ในเขตชนบท ทำให้มีการใช้ทรัพยากร
ธรรมชาติในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมโดยตรง โดยมีการท่องเที่ยว
เป็นพื้นฐานจึงถือเป็นกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง อย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม
ตามการเจริญเติบโตทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นยังมีข้อสงสัยว่าการท่องเที่ยวทำให้สภาพแวดล้อม
ทางธรรมชาติและสังคมเสื่อมโทรมลงหรือไม่

4. ระเบียบวิธีวิจัย และแผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ที่มาของข้อมูล 3 แห่ง ได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสำรวจภาคสนาม การสัมภาษณ์
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่มีบุคคลหรือ
หน่วยงานสถาบันต่าง ๆ เก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สิ่งพิมพ์ วิทยุทัศน์ และสื่ออื่น ๆ เป็นต้น ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาจากแหล่งข้อมูลห้องสมุดต่าง ๆ รวมทั้งสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์

3. ข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม ได้แก่

- การสำรวจพื้นที่ศึกษาทั้งสภาพทางด้านกายภาพ ปัจจุบัน เพื่อหาแนวทางการพัฒนา กายภาพของพื้นที่ โดยพัฒนาระบบระบายน้ำ ระบบสาธารณูปโภค ระบบกายภาพ อื่น ได้แก่ การ ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ ในสวนไม้ผล

- การออกแบบสอบถามแบบสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่เจ้าของสวนเพื่อหาปัญหา อุปสรรคในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนักท่องเที่ยว แบบสัมภาษณ์ผู้ที่เข้าไปท่องเที่ยวเชิงเกษตร และแบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การประชุมกลุ่มเพื่อหาปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาทั้งทางด้านกายภาพของพื้นที่ และการพัฒนาสภาพพื้นที่ในสวนไม้ผล

วิธีการประมวลข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่
2. การตีความตามปรากฏการณ์ และอธิบายความหมายวิเคราะห์และสังเกตจากการ สัมภาษณ์ ออกแบบสอบถาม
3. ข้อมูลประเภทเอกสารประเมินเอกสารและตรวจสอบข้อมูลปัจจุบันแล้วจึงสรุป
4. ข้อมูลจากการประชุมกลุ่ม ใช้วิธีการบันทึกข้อมูล เรียบเรียงนำมาตรวจสอบ
5. นำผลการวิเคราะห์และการสังเคราะห์มาจัดทำเป็นรายงานการวิจัย

5. ผลการวิจัย

ลักษณะการปลูกไม้ผลในจังหวัดนครศรีธรรมราช ปลูกแบบสวนสมรม กับปลูกไม้ผล เชิงเดี่ยวภายในสวนไม้ผลที่เป็นกายภาพหรือส่วนส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวที่สำคัญ เป็น ฐานทรัพยากร อันดับแรกในการเข้ามาเที่ยว จากการศึกษาและการสำรวจในพื้นที่ศึกษาพบว่า สวน ผลไม้เป็นส่วนสำคัญนั้นลักษณะสภาพโดยทั่วไปมีการปลูกไม้ผลภายในสวน เป็นแนวการปลูก แบบเป็นแถวเป็นแนวมีการจัดระบบสวนเป็นส่วนใหญ่ ส่วนอีกส่วนหนึ่งเป็นการปลูกโดยไม่เป็น ระเบียบ แต่ทั้งสองส่วนเป็นส่วนมากสิทธิการถือครองเป็นเกษตรกรรายย่อยที่มีอยู่ระหว่าง 5- 10ไร่ เป็นรายที่มีพื้นที่ไม่มากนักสำหรับสวนผลไม้ มีบ้านเรือนตั้งอยู่ภายในสวนผลไม้ ส่วนด้านหน้า บ้านเป็นที่อยู่อาศัยรอบ ๆ บ้านมีการปลูกผักพื้นบ้าน ไม้ผลกินได้ไว้รอบ ๆ ด้วย และส่วนที่สอง ซึ่ง เป็นด้านในเข้าไปเป็นแปลงปลูกไม้ผลเป็นเชิงเดี่ยว ได้แก่ มังคุด หรือลองกอง สภาพสาธารณูปโภค ปลูกการของสวนมีการจัดระบบการให้น้ำและระบบการผลิต ส่วนในเรื่องการส่งเสริมทางกายภาพใน ด้านความงามและความสะอาดนั้นมีการจัด ระบบการระบายน้ำเป็นร่องคู่ง่าย ๆ เป็นส่วนสำคัญ ที่สุดของสวน แต่ยังไม่ได้มีการจัดระบบอื่น ได้แก่ ระบบการทำความสะอาดในสวน การเก็บเศษ

วัสดุต่าง ๆ ในสวน การตัดหญ้าการเป็นช่วงเวลาที่ชัดเจน อันจะเป็นส่วนที่ทำให้ส่งเสริมระบบ
กายภาพของสวนให้มีสุนทรียภาพที่สวยงามและเด่นชัดที่สุด

การประชุมกลุ่มเกษตรกรสวนไม้ผลและผู้ที่เกี่ยวข้องในสวน โดยการศึกษาในประเด็น 3 ประเด็น
ได้แก่ การบริการการท่องเที่ยว ฐานทรัพยากรมาท่องเที่ยว และตลาดการท่องเที่ยว

ประเด็นที่ 1 การบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ความพร้อมของสาธารณูปโภคสาธารณูปการของการสวนผลไม้ สาธารณูปโภค
สาธารณูปการภายในสวนยังไม่มีความพร้อมที่จะบริการกับนักท่องเที่ยว เช่น การอาหาร ที่พัก
พบว่าเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการยังไม่มีส่วนการจัดสาธารณูปโภคสาธารณูปการในส่วนนี้ได้อย่าง
ชัดเจน อันได้แก่ บริการที่พัก บริการอาหาร บริการสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้มาท่องเที่ยว อัน
เป็นเหตุที่ทำให้ผู้มาเกิดความไม่ประทับใจ และไม่ยอมมาอีก ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรยังไม่มี
ความรู้ด้านการให้บริการ โดยพื้นฐานความรู้ส่วนมากจะเป็นฐานความรู้ทางการผลิตคือการ
ปลูกไม้ผลให้ได้ผลผลิต และการดำรงชีวิตอยู่กับด้านการผลิต ยังไม่ได้มีมุมมองในการทำการสวน
เพื่อการท่องเที่ยว หรือการทำเพื่อบริการให้คนอื่นเข้ามาเที่ยวชม

ในด้านนี้ได้เข้าไปสังเกตการณ์และสัมภาษณ์ผู้มาเที่ยวพบว่ายังไม่สวนของเกษตรกรที่เข้า
ร่วมโครงการยังไม่ได้มีการให้บริการในส่วนนี้ แต่มีความยินดีที่จะมาเที่ยวหากมีการให้บริการใน
ส่วนที่พัก และอาหารเนื่องจากมีความประทับใจในความเป็นท้องถิ่น และความเป็นพื้นเมืองของ
สวน อย่างไรก็ตามคนมาที่เที่ยวนั้นแม้ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกก็พบว่ายินดีจะมาเนื่องจากความ
ประทับใจในความเป็นธรรมชาติของสวน และเส้นทางของท่องเที่ยวของข้างกลาง ลานสกา และ
ส่วนอื่น ๆ

การจัดกิจกรรมที่รองรับการท่องเที่ยวของสวน พบว่า การจัดกิจกรรมของสวนยังมีน้อย
ส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับภาคการผลิตเป็นสำคัญ โดยการให้บริการจะเป็นการให้ความรู้ทางการ
ผลิตไม้ผล และยังไม่มิจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องอื่นกับการท่องเที่ยว กิจกรรมที่ควรเกิดขึ้น ได้แก่
กิจกรรมในด้านการจัดชมสวน การสาธิตทางการเกษตร หรือกิจกรรมการซื้อสินค้า การบริโภค
ผลผลิตทางการเกษตร เหล่านี้ยังไม่มีกิจกรรมรองรับให้ผู้มาเที่ยวชมได้เข้าถึงกิจกรรมทั้งนี้
เนื่องจาก เกษตรไม่ได้มีทุนทรัพยากรบุคคล และทุนทรัพย์ในการจัดกิจกรรม เป็นแต่เพียงผู้ผลิต
ที่มีความชำนาญเพื่อการผลิตเท่านั้น

จากการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์ผู้มาท่องเที่ยวพบว่าในด้านการจัดกิจกรรมรองรับ
ประเด็นนี้ไม่มีกิจกรรมอื่นเลย ควรมีการเพิ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตของชาวบ้าน ซึ่งอาจเป็น
การรวมกลุ่มกันก็ได้มาขายนักท่องเที่ยวมีความต้องการสินค้าพื้นเมืองทั้งประเภทของกิน และ
ประเภทของที่ระลึก โดยมีความยินดีที่จะสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมของเกษตรกรเป็นอย่างยิ่ง

แต่อย่างไรก็ตามเห็นว่าการมีกิจกรรมเสริมกับการท่องเที่ยวจะเป็นสิ่งดึงดูดให้สนใจมาในครั้งที่สอง

สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ได้แก่ ศาลาพักผ่อน เก้าอี้ที่นั่ง ที่พักผ่อน พบว่าภายในสวนของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการการมีบางจุด และยังไม่เพียงพอ กับการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้ามาใช้ ในสวนโดยส่วนมากผู้ที่เข้ามาท่องเที่ยวยังไม่ได้รับการอำนวยความสะดวกในส่วนนี้เป็นส่วนที่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีความจำเป็นว่ามีความจำเป็นแต่ไม่ได้มีการจัดให้บริการทุกจุดที่เข้าร่วมในโครงการมีเพียงบางจุดเท่านั้นที่มีศาลาและเก้าอี้ให้บริการส่วนมากเป็นบ้านของเกษตรกรผู้นำกลุ่ม

ในประเด็นของสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าวจากการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวพบว่า ยังไม่มีความสะดวกในการได้รับการบริการแต่ก็มีความเข้าใจในข้อจำกัดของเกษตรกรในด้านการจัดสร้างและในด้านการให้บริการและเข้าใจว่าเกษตรกรยังไม่มีประสบการณ์ในการให้บริการการท่องเที่ยว

ประเด็นที่ 2 ทรัพยากรธรรมชาติของสวน

โครงข่ายการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ในพื้นที่

จากการประชุมกลุ่มพบว่าเกษตรกรเป็นเกษตรกรรายย่อยที่มีจุดการท่องเที่ยวที่ยังไม่มีเครือข่ายการท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจน มีที่เชื่อมโยงกับเขาหมอนริสอร์ท ท่าแพริสอร์ท วิราพลอรา แปลงหน้าวัว ฟาร์มเพาะพันธุ์นกยูง แปลงผักปลอดสารพิษ ลอยทะเล เรือนผักกูด ซึ่งเป็นกลุ่มเครือข่ายการท่องเที่ยวเป็นธุรกิจของอาหารและเกษตร นอกจากนั้นยังสามารถเชื่อมต่อได้กับแหล่งธรรมชาติ เช่น น้ำตกท่าแพ น้ำตกแม่อาย น้ำตกสวนขัน เชื่อมต่อยังลานสกา คีรีวง และ นบพิศำ ซึ่งดูเหมือนว่าจะเป็นโครงข่ายกันได้ดี แต่อาจเนื่องจากลักษณะของโครงข่ายยังไม่ได้มีการเชื่อมต่อกันอย่างแน่นทั้งทางด้านกิจกรรมที่ควรสอดรับซึ่งกันและกัน และ โครงข่ายการอำนวยความสะดวกให้เกิดความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวอย่างแท้จริง ประกอบกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีข้อจำกัดในทางด้านผลผลิต การฤดูกาล

ฤดูกาลที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

มีประเด็นที่สำคัญในการเรื่องที่เกี่ยวข้องกับฤดูกาล 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นฤดูกาลการให้ผลผลิตของผลไม้ เป็นเพียงบางช่วงเท่านั้นคือมังคุด ลองกอง ทูเรียน จะมีช่วงของการให้ผลผลิตอยู่ระหว่างเดือน กรกฎาคม ถึงเดือน กันยายน ทอยยให้ผลผลิต และหลังจากนั้นจะไม่มีผลไม้ออกและศึกษาทำให้ช่วงเวลาของการให้การท่องเที่ยวที่เป็นช่วงของผลผลิตนั้นไม่ได้เป็นไปตลอดปีเกิดช่วงว่างระหว่างฤดูกาลให้ผลผลิต ส่วนอีกประเด็นหนึ่งคือประเด็นของฤดูกาลของฝน ซึ่งพบว่าปริมาณในของภาคใต้มีความถี่ในการตก และมีฤดูฝนที่ยาวนาน อันเป็นส่วนทำให้เป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ทำให้ระยะเวลาของการมาเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีช่วงที่จำกัด

และเป็นเพียงช่วงสั้น ๆ ที่สามารถดำเนินกิจกรรมได้เต็มที่ คือช่วงเวลาที่ฝนตกได้แก่ ระหว่างเดือน พฤษภาคม ถึงเดือน มกราคม ส่วนช่วงฤดูที่ฝนไม่ตก มีประมาณ 4 เดือนคือระหว่างปลายเดือน มกราคม ถึงต้นเดือนพฤษภาคม ที่เป็นช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ทั้งในช่วงเวลาดังกล่าวนั้น ไม่ได้เป็น ช่วงการให้ผลผลิตของผลไม้อีกด้วย

ในส่วนของนักท่องเที่ยวพบว่ามีความต้องการมาในช่วงฤดูการให้ผลผลิตของไม้ผล โดย ต้องการมาสัมผัสความเป็นธรรมชาติและลิ้มรสของไม้ผลจะให้ความรู้สึกที่มีคุณค่ากับการ ได้รับ ทานผลไม้สด ๆ ไปด้วย ในส่วนของฤดูฝนมีผลต่อการท่องเที่ยวหรือไม่พบว่ามีส่วนเนื่องจากการ มาเที่ยวแล้วมีฝนตกทำให้เป็นอุปสรรค และเกิดความไม่สะดวกในการเข้ามาเที่ยว ทำให้ลดโอกาส ในการได้สัมผัสกับธรรมชาติของนครศรีธรรมราชน้อยลง การเข้าถึงพื้นที่สวนหรือในส่วนการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตรลดลงในด้านการเดินทางเข้าไปชมสวนด้วย

ประเด็นที่ 3 ตลาดการท่องเที่ยวของเกษตร

การตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นมีส่วนสำคัญที่จะทำให้การดำเนินการท่องเที่ยว เป็นไปได้อย่างถาวรหากมีการท่องเที่ยวที่มีผู้มาเยี่ยมชมตลอด โดยพบว่าที่ผ่านมาในส่วน ของ การท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษามี 2 ส่วนคือผู้ที่มาดูงานจากหน่วยงานราชการอื่น ๆ มาจากต่างจังหวัด เช่นการดูงานการท่องเที่ยวผู้มาศึกษามาจากหน่วยงานราชการจังหวัดอื่นที่จัดมาโดยหน่วยงานของ ทาง ราชการ โดยเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อปี 2542 พบว่าผู้มาเที่ยวเชิงเกษตรไม่ได้มาเพื่อการเที่ยว โดยเฉพาะ การท่องเที่ยวส่วนนี้เกิดจากกระแสการท่องเที่ยวเชิงเกษตร แต่ตลาดการท่องเที่ยวส่วน หนึ่งเป็นของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวโดยอยากมาดูเกษตรการเกษตรและท่องเที่ยวอย่างแท้จริง กลุ่ม นี้เป็นกลุ่มที่ทำให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความยั่งยืนในการเที่ยวมากกว่ากลุ่มที่ 1

ส่วนผู้ที่มาเที่ยวในสวนของเกษตรกรส่วนมากเป็นกลุ่มผู้ดูงานที่จัดให้มาเป็นเวลาใน การศึกษาดูงานพบว่าส่วนดังกล่าวนี้เป็นส่วนที่มาจากหน่วยงานราชการและมีความต้องการที่จะมา เที่ยวอยู่แล้วเมื่อมีโอกาสจากหน่วยงาน

การพัฒนาคุณภาพของสวนไม้ผลในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ภายในสวนไม้ผลที่เป็นกายภาพหรือส่วนส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวที่สำคัญ เป็น ฐานทรัพยากร อันดับแรกในการเข้ามาเที่ยว จากการศึกษาและการสำรวจในพื้นที่ศึกษาพบว่า สวน ผลไม้ที่เป็นส่วนสำคัญนั้นลักษณะสภาพ โดยทั่วไปมีการปลูกไม้ผลภายในสวน เป็นแนวการปลูก แบบเป็นแถวเป็นแนวมีการจัดระบบสวนเป็นส่วนใหญ่ ส่วนอีกส่วนหนึ่งเป็นการปลูกโดยไม่เป็น ระเบียบ แต่ทั้งสองส่วนเป็นส่วนมากสิทธิการถือครองเป็นเกษตรกรรายย่อยที่มีอยู่ระหว่าง 5- 10 ไร่ เป็นรายที่มีพื้นที่ไม่มากนักสำหรับสวนผลไม้ มีบ้านเรือนตั้งอยู่ภายในสวนผลไม้ ส่วนด้านหน้า บ้านเป็นที่อยู่อาศัยรอบ ๆ บ้านมีการปลูกผักพื้นบ้าน ไม้ผลกินได้ไว้รอบ ๆ ด้วย และส่วนที่สอง ซึ่ง เป็นด้านในเข้าไปเป็นแปลงปลูกไม้ผลเป็นเชิงเดี่ยว ได้แก่ มังคุด หรือลองกอง สภาพสาธารณูปโภค

ปลการของสวนมีการจัดระบบการให้น้ำและระบบการผลิต ส่วนในเรื่องการส่งเสริมทางกายภาพใน ด้านความงามและความสะอาดนั้นมีการจัด ระบบการระบายน้ำเป็นร่องคู่ง่าย ๆ เป็นส่วนสำคัญ ที่สุดของสวน แต่ยังไม่ได้มีการจัดระบบอื่น ได้แก่ ระบบการทำความสะอาดในสวน การเก็บเศษ วัสดุต่าง ๆ ในสวน การตัดหญ้าการเป็นช่วงเวลาชัดเจน อันจะเป็นส่วนที่ทำให้ส่งเสริมระบบ กายภาพของสวนให้มีสุนทรียภาพที่สวยงามและเด่นชัดที่สุด

ในการจัดกายภาพของสวนครั้งนี้จึงมองการจัดกายภาพออกเป็น 2 ส่วนตามสภาพของบ้าน เกษตรกรเช่นเดียวกัน โดยส่วนแรกเป็นส่วนด้านหน้าของบ้านเกษตรกร เป็นส่วนที่มีการต้องการ ให้จัดพื้นที่ด้านหน้าบ้าน เพื่อให้เสริมลักษณะของภูมิทัศน์ ให้เด่นชัดขึ้นโดยการให้ความรู้กับ เกษตรกรเรื่องการจัดภูมิทัศน์ภายในบริเวณบ้าน เป็นการแนะนำ และส่งเสริมให้มีการจัดให้ สวยงามเพื่อให้เกิดการดึงดูดใจแก่ผู้ที่มาพบเห็น ทั้งนี้การจัดแต่ละบ้านจะมีเอกลักษณ์ของตนเอง ส่วนในการการจัดภูมิทัศน์ด้านในสวน เป็นการจัดระบบการระบายน้ำ และการตัดหญ้าภายในสวน เป็นการส่งเสริมความสะอาด และความสะดวกในการเข้าไปใช้สวนของเจ้าของสวนและผู้มา ท้องเที่ยว

ประเด็นดังกล่าวนี้มีการประชุมกลุ่มเพื่อหาแนวทางในการดำเนินการจัดระบบทางด้าน กายภาพของสวน พบว่า ในส่วนของเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการมีความต้องการการจัดตกแต่ง บริเวณด้านหน้าบ้านเป็นส่วนสำคัญ เพื่อใช้เป็นส่วนในรองรับกิจกรรมของการท่องเที่ยว และ ต้องการให้บริเวณรอบ ๆ บ้านมีความสะอาดและต้องการให้มีการจัดภูมิทัศน์ด้วย ในส่วนของด้าน ในสวน ต้องการให้มีการจัดระบบการระบายน้ำให้กับสวนเพื่อให้ภายในสวนไม่ชื้นแฉะ และ ต้องการให้มีการจัดทางเดินให้มีความสะดวก และสบายในการเข้าไปใช้สวน โดยต้องการให้มี ทางเดินที่เป็นธรรมชาติ แต่มีความสะดวกในการสัญจร

และในการเข้าไปดำเนินโครงการวิจัย ครั้งนี้ ได้มีการจัดระบบกายภาพในสวน 2 ส่วน ใน ส่วนแรกนั้นเป็นการจัดระบบด้านหน้าของบ้านเรือนเกษตรกรโดยการแนะนำ การจัดภูมิทัศน์ ให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (ดูภาคผนวกภาพการอบรมเกษตรกร) โดยหลังจากการจัดระบบ กายภาพในสวนนี้ พบว่าผู้เข้าไปใช้มีความประทับใจ และเกิดสุนทรียภาพกับการตกแต่งบริเวณ เกิด ความสะดวกในการเข้าไปใช้พื้นที่

กายภาพส่วนที่สอง เป็นส่วนของการจัดระบบระบายน้ำในพื้นที่สวนส่วนในของเกษตรกร เป็นการจัดระบบระบายน้ำ และการตัดหญ้าภายในสวน ในส่วนนี้เป็นการส่งเสริมทางด้านกายภาพ ของสวนให้มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะส่วนของเกษตรกร

ลักษณะของภูมิทัศน์ที่มีความสะอาดและมีสุนทรียภาพ

ลักษณะของภูมิทัศน์ที่ดี และมีศักยภาพ เป็นลักษณะคุณภาพทางทิวทัศน์ของสวน ผลไม้ สวน ดังกล่าวจะต้องมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นภายในสวน มีการปลูกต้นไม้ผล ไม้ยืนต้นที่เป็น

ระเบียบ และมีการจัดสภาพแวดล้อมหมายถึงพื้นที่ด้านล่างสวนเป็นอย่างดี ลักษณะของพื้นที่ที่มีการจัดให้เป็นระเบียบนั้นประกอบด้วยการจัดพื้นที่สวนที่มีไม้ผลที่มีคุณภาพดี และพื้นที่ด้านล่างของสวน เป็นส่วนที่มีสภาพทางกายภาพที่มีพื้นที่ระบายน้ำได้ดี มีการรักษาความสะอาดตัดหญ้า ดูแลอยู่อย่างสม่ำเสมอ และมีการเก็บรักษาความสะอาดของพื้นที่อยู่เป็นประจำ ซึ่งโดยสภาพของสวนของเกษตรกรรายย่อยที่เข้าไปศึกษาสภาพของสวนยังไม่ได้ตามลักษณะที่จะทำให้เกิดสภาพทางกายภาพที่มีคุณภาพมากเท่าไรนัก โดยมีประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอยู่ 2 ประเด็น คือสภาพของสวนที่ยังไม่ได้มีการรักษาอยู่อย่างสม่ำเสมอ กับเกษตรกรมีภาระงานที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตอยู่มาก โดยจะต้องทำกิจกรรมด้านอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วยการดูแลสวนเพื่อการเก็บผลผลิตเป็นหลัก ยังไม่ได้มองเห็นถึงประเด็นการพัฒนาให้สวยงาม ซึ่งอาจเนื่องมาจากการพัฒนาสวนนั้น ยังไม่ได้มีเป้าหมายที่แน่นอนว่า ถ้ามีการพัฒนาให้สวยงามแล้ว จะมีประโยชน์ส่งเสริมให้มีการการท่องเที่ยวได้จริงหรือไม่ ประเด็นนี้เกษตรกรยังไม่มีความมั่นใจในการทำการ

หลังจากที่มีการจัดระบบกายภาพภายในสวนปรากฏว่าสวนมีลักษณะทางกายภาพที่ดีขึ้น มีการระบายน้ำได้ดีขึ้น สวนมีความสะอาด แต่ลักษณะความสะอาดต้องมีการทำอย่างต่อเนื่อง และทำอยู่เป็นประจำจึงจะเกิดประสิทธิผลในการด้านคุณภาพที่จะส่งผลต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจาก การจัดระบบกายภาพในสวน โดยการจัดระบบระบายน้ำ และการตัดหญ้าทำความสะอาดเปรียบเทียบกับระหว่างก่อนจัดกับหลังจัดปรากฏว่า

ในด้านความสะอาดของสวนสวนมีความสะอาดและเป็นระเบียบขึ้น ในด้านการระบายน้ำของสวนพบว่ามี การระบายน้ำและน้ำไม่ท่วมขังในสวนสวนมีสภาพความสบาย ในด้านการท่องเที่ยวสำหรับผู้ที่มาเที่ยวและศึกษาดูงานพบว่าหลังจากมีการจัดภูมิทัศน์ในสวนของเกษตรกรแล้ว พบว่าการจัดภูมิทัศน์มีผลต่อภาพรวมของการมาเที่ยวจากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวสวนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่มาในรูปแบบของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่หาความรู้ทางการเกษตร เป็นกลุ่มเพาะเห็ด กับกลุ่มที่ปลูกมะนาว ที่สวนมังคุดร้อยปี

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราช

ใช้แบบสอบถามทั้งหมด 384 โดยใช้ตารางมอแกน เพื่อสอบถามผู้ที่มาท่องเที่ยวโดยทั่วไปของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยผู้ที่ตอบแบบสอบถามเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอำเภอช้างกลาง พบว่า

ผู้ที่มาท่องเที่ยว จะมาเป็นกลุ่ม โดยเฉลี่ยกลุ่มละประมาณ 1- 5 คนเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 83 มา 5-10 คนร้อยละ 15 มาจากจังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นส่วนมากร้อยละ 92 จากต่างจังหวัด ร้อยละ 7 ส่วน ในการมาท่องเที่ยวส่วนมากจะมากับเพื่อน เป็นร้อยละ 60 มากับครอบครัวร้อยละ 18 ในประเด็นดังกล่าวจะพบว่าคนที่มานั้นเป็นคนในพื้นที่ของนครศรีธรรมราช แสดงว่าการมาเที่ยวการท่องเที่ยวเชิงเกษตรคนในจังหวัดเองก็มีความสนใจเป็นอย่างยิ่งในการมา และวันที่เข้าไปสอบถามจะใช้วันหยุดเสาร์ และอาทิตย์ การพักผ่อนกับเพื่อนและครอบครัว นั้นแสดงว่าในลักษณะการ

พักผ่อนวันหยุดของผู้ที่มาท่องเที่ยวก็มีความต้องการที่จะมาท่องเที่ยวในพื้นที่ธรรมชาติ บรรยากาศของการเกษตรซึ่งน่าจะเป็นส่วนสำคัญที่นักท่องเที่ยวมีความสนใจในการท่องเที่ยวในประเภทนี้ด้วย และทำให้ทราบว่า การมาเที่ยวชมธรรมชาติบรรยากาศแบบเกษตรนั้นคนในนครเองก็มีส่วนเป็นส่วนสำคัญด้วย

อายุของผู้มาท่องเที่ยวอยู่ระหว่าง 20-29 ร้อยละ 44 ระหว่าง 30-39 ร้อยละ 43 แสดงว่าผู้ที่มาท่องเที่ยวส่วนมากนั้นอยู่ในวัย เยาวชน และวัยทำงานเป็นส่วนใหญ่ โดยมองว่าคนในกลุ่มวัยนี้จะมีความต้องการในด้านการพักผ่อนและแสวงหาประสบการณ์ชีวิต และส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร นั่นหมายความว่าผู้ที่มาท่องเที่ยวมีความต้องการที่อยากสัมผัสในความเป็นวิถีชีวิต ที่แตกต่างจากตัวเอง และอยากมาชื่นชมกับความเป็นการเกษตรด้วย

ระดับการศึกษา ผู้ที่มาท่องเที่ยวเป็นผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 42 อนุปริญญา (รวมระดับ ป.วส.) เป็นร้อยละ 41 ส่วนมากประกอบอาชีพส่วนตัวร้อยละ 41 เป็นนักเรียนนักศึกษา ร้อยละ 25 รับราชการ ร้อยละ 18 แสดงให้เห็นว่าการศึกษามีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้วย โดยผู้มาท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงในสังคมไทย นั่นหมายความว่า คนที่มีการศึกษาจะเป็นผู้ที่มีความสนใจทางด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และส่วนใหญ่มักจะประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว นักเรียน นักศึกษา และราชการ ผู้ที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวส่วนมากจะอยู่ในพื้นที่เมืองที่ค่อนข้างแออัด และมีสภาพแวดล้อมที่เป็นสิ่งก่อสร้างส่วนมากดังนั้นในส่วนของนักธุรกิจมีความต้องการที่จะท่องเที่ยวธรรมชาติ ส่วนอีกกลุ่มที่มีความสนใจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือกลุ่มนักเรียน นักศึกษา อาจเป็นวัยที่มีความต้องการในการด้านการหาประสบการณ์ชีวิต และความอยากรู้อยากศึกษาแต่หากมองอีกแง่หนึ่งเป็นเรื่องที่ดีที่คนรุ่นใหม่มีความสนใจในด้านการเกษตรและมีความสนใจกับธรรมชาติ ส่วนกลุ่มคนที่รับราชการนับว่าเป็นกลุ่มที่มีความสนใจเช่นกัน และมองว่าเป็นกลุ่มที่มีความสามารถในการจ่ายเงินการสนใจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร นับว่าเป็นส่วนที่สำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

รายได้ รายได้มากที่สุดอยู่ระหว่าง 5,000-10,000 คิดเป็นร้อยละ 41 และรายได้ 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30 พบว่าคนที่มีรายได้ส่วนมากจะมีรายได้ปานกลาง เป็นคนระดับกลางในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สะท้อนให้เห็นว่า ลักษณะของผู้มาเที่ยวส่วนมากเป็นคนในระดับกลางซึ่งมีความสนใจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้วย

ประเด็นในด้านการมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครศรีธรรมราชพบว่านอกจากการมาท่องเที่ยวเชิงเกษตรแล้วต้องการมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศร้อยละ 76 และต้องการมาศึกษาวิถีชีวิตของชาวบ้าน รวมถึงการท่องเที่ยวแบบผจญภัย แสดงว่า ส่วนที่จะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ทำให้โดยเฉพาะการเชื่อมต่อเครือข่ายการท่องเที่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างคิรีวง มีส่วนช่วยส่งเสริมซึ่งกันและกันเป็นอย่างมากเป็น โครงข่ายการท่องเที่ยวที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เป็นอย่างมาก ทำให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนครศรีธรรมราช (ช้างกลาง) มีส่วน

ได้รับส่วนของการส่งเสริมซึ่งกันและกันจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วย ประกอบกับผู้ที่มาท่องเที่ยว มีความต้องการที่จะเข้าถึงวิถีชีวิตของการเกษตร ซึ่งน่าจะเกิดจากคนที่อยู่ในสังคมเมือง โห้ฮาชีวิต ชนบท ที่ภาพลักษณ์เต็มไปด้วยความจริงใจและวิถีชีวิตที่เรียบง่าย นั่นคือส่วนดีของภาพลักษณ์ของ การเกษตรอิมมหนึ่งด้วย

คนที่มาส่วนใหญ่ไม่เคยมา และมาเป็นครั้งแรก ร้อยละ 53 และมาเห็นครั้งที่ 2 ร้อยละ 46 ซึ่งสัดส่วนของการมาเป็นครั้งที่สองนับว่าสูงด้วย แสดงว่าผู้ที่มาท่องเที่ยวนั้นมีความประทับใจการ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของข้างกลางมากด้วยเช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็น ส่วนที่มีเสน่ห์และทำให้ผู้ที่มาแล้วอยากกลับมาอีก

ในส่วนของการประชาสัมพันธ์และการทราบข่าวมูลข่าวสารด้านการเกษตรพบว่า สื่อที่ ได้รับมากที่สุดคือจากเพื่อนร้อยละ 33 จากอินเทอร์เน็ตร้อยละ 24 และจากป้ายโฆษณาร้อยละ 20 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าข่าวสารที่ได้รับจากกลุ่มเพื่อนเป็นส่วนสำคัญ และได้รับจากทาง อินเทอร์เน็ต รวมทั้งป้ายโฆษณาด้วย ฉะนั้นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรแล้ว ควร เพิ่มข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตให้มากขึ้นและในส่วนของป้ายโฆษณาควรมีตามจุดที่สำคัญ ๆ ของเมือง และตามจุดที่สำคัญของการสัญจรของเมืองนครศรีธรรมราชด้วย

ส่วนใหญ่การมาท่องเที่ยวจะไม่พัก เนื่องจากส่วนมากจะเป็นทางผ่านและใช้เวลาในการ ท่องเที่ยวประมาณ 6 ชั่วโมงและจะเดินทางไปที่วต่อ โดยเน้นการมาพักผ่อนร้อยละ 64 ซึ่งแสดง ให้เห็นว่าคนที่มาส่วนใหญ่ต้องการมาเที่ยวในวันหยุด โดยเน้นมาท่องเที่ยวในภาคเกษตรและ ต้องการเดินทางต่อไปในท่องเที่ยวโดยส่วนมากจะผ่านไปทางลานสกา คีรีวง เพื่อการไปท่องเที่ยว ในส่วนของธรรมชาติหรือน้ำตกต่อไป

ในส่วนของการมาเที่ยวเชิงเกษตรนั้นต้องการมาเที่ยวเพื่อพักผ่อนบรรยากาศชาวสวน ร้อย ละ 89 และต้องการมาสัมผัสชีวิตชาวสวน แลชิมผลไม้ร้อยละ 47 ส่วนในเรื่องการมาพักค้างคืนมี เพียงร้อยละ 7 เท่านั้น แสดงให้เห็นว่าบรรยากาศแบบชาวสวนเป็นส่วนที่สำคัญสำหรับการมา พักผ่อนและการมาท่องเที่ยวเชิงเกษตร ส่วนมากจะไม่พักค้างคืน ซึ่งอาจเนื่องมาจากผู้ที่ตอบ แบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นคนในจังหวัดนครศรีธรรมราช จึงไม่มีความจำเป็นต้องพักค้างคืน

ในด้านความสะอาดของสถานที่พบว่ามีความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยว มีความพอใจร้อยละ 74 แสดงว่าระดับความพอใจปานกลาง ส่วนสถานที่จอดรถนั้นนักท่องเที่ยว มองว่าไม่เพียงพอ โดยเฉพาะ ร้อยละ 60 แสดงว่าสถานที่ท่องเที่ยวต้องมีการจัดเตรียมที่จอดรถให้ เพียงพอกับความต้องการของผู้มาท่องเที่ยว

ในด้านความสะอาดของห้องน้ำนั้น พบว่ามีระดับต้องปรับปรุงเพราะยังไม่มีความพอใจ โดยระดับ ปานกลางถึงไม่พอใจเป็นส่วนมาก

ส่วนในเรื่องความอุดมสมบูรณ์ของพืชพรรณและความงามตามธรรมชาตินั้น พบว่า อยู่ใน ระดับความพอใจร้อยละ 51 และมีความพอใจมากร้อยละ 40 แสดงให้เห็นว่าในส่วนความอุดม

สมบูรณของธรรมชาติและพืชพรรณนั้นเป็นส่วนที่สำคัญในการท่องเที่ยวที่สร้างความประทับใจแก่ผู้ที่มาเยือนนครศรีธรรมราชเป็นอย่างยิ่งนับได้ว่าเป็นจุดเด่นหรือจุดแข็งของการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มี ภูเขา พืชพรรณอันยังคงความเป็นธรรมชาติเอาไว้ให้คนที่มาพบเห็นได้ชื่นชมความงาม

ความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวกพบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับความพอใจ ร้อยละ 51 แสดงว่าในการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเช่นที่พักผ่อน นักท่องเที่ยวเห็นว่ามีความเหมาะสมกับสภาพการท่องเที่ยวอยู่แล้ว

ส่วนการให้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว มีความพอในปานกลางร้อยละ 49 และพอใจร้อยละ 36 แสดงว่ามีการให้ข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นอยู่ในรูปของป้ายโฆษณา การให้ข้อมูลข่าวสารอื่น ๆ พอมีข้อมูลการการท่องเที่ยวที่ทำให้ให้นักท่องเที่ยวรู้จักการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากพอ ประเด็นนี้ในการให้ข้อมูลข่าวสารนั้นควรเพิ่มในลักษณะทางด้าน อินเทอร์เน็ต เนื่องจากรวดเร็วและสะดวก ปัจจุบันมีผู้หาข้อมูลผ่านเครือข่ายเป็นไปอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในกลุ่มของนักเรียน นักศึกษา และกลุ่มคนทำงานในสำนักงาน รวมถึงบริษัทห้างร้านต่าง ๆ ด้วย การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวทางอินเทอร์เน็ตจะเป็นข้อได้เปรียบ แต่อย่างไรก็ตามในส่วนนี้ควรทำทุก ๆ ด้านทั้งทางด้านป้ายโฆษณาด้วยจะเป็นประโยชน์อีกด้านสำหรับผู้ที่ไม่ได้ใช้เครือข่าย อินเทอร์เน็ต

สรุป จากผลการวิจัยในครั้งนี้มองประเด็นการพัฒนาในส่วนของกายภาพนั้นพบว่า กายภาพของสวนที่มีความเป็นระเบียบมีความสะอาด สามารถที่จะส่งเสริมส่วนของการท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามปัจจัยทางกายภาพเพียงส่วนเดียวไม่สามารถที่จะตอบคำถามของกิจการการท่องเที่ยวทางการเกษตรได้ทั้งหมด พบว่าต้องประกอบไปด้วยส่วนอื่น ๆ หลายส่วน อันได้แก่ การจัดกิจกรรมของสวน ที่ทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวอยู่ตลอดเวลา การมีบริการการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับท้องถิ่น ไม่ได้หมายความว่าต้องให้เกษตรกรทำบริการเหมือนโรงแรมระดับห้าดาว แต่มองว่าเป็นมาตรฐานของความสะอาดที่แฝงด้วยเสน่ห์และกลิ่นอายของความเป็นธรรมชาติ แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของการท่องเที่ยวของนครศรีธรรมราช ซึ่งมีความเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นมากอยู่แล้ว และในส่วนหนึ่งที่สำคัญการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องมีเครือข่ายการท่องเที่ยวที่เข้มแข็งสอดรับกิจกรรมกันทั้งหมดคงไม่ได้หมายความว่าเฉพาะความเป็นแค่ข้างกลาง เท่านั้น การเชื่อมโยงและการเชื่อมต่อกันทั้งหมดของโครงข่ายชาวสวนของนครศรีธรรมราชทั้งหมดนับว่าเป็นส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวจะได้มานครศรีธรรมราช เพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่มาจากรากฐานอันแท้จริงหากสามารถพัฒนาเกษตรกรรายย่อยได้เป็นโครงข่าย กันได้อย่างแท้จริง การท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบยั่งยืนจะเกิดกับนครศรีธรรมราช

ในส่วนที่มาเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สำคัญส่วนหนึ่งได้แก่ ในเรื่องการสื่อสารทางทั้งในกลุ่มเพื่อน ทางกร โฆษณาของป้าย โฆษณาในพื้นที่ ประเด็นนี้เป็นส่วนสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ทำ

ให้คนมาท่องเที่ยว แต่มากกว่าการนั้นคือการสร้างความประทับใจในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะทำ
ให้คนมาท่องเที่ยวเป็นครั้งที่หนึ่งมาเป็นครั้งที่สองและครั้งที่สามต่อไป

6.เอกสารอ้างอิง

พีรชัย กุลชัย การท่องเที่ยวเกษตรทางเลือกใหม่สำหรับเกษตรกรไทย วารสารเกษตรพระจอมเกล้า
18(3) :62-68

รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. เกษตรสัญจร จุลสาร ท.ท.ท 2542

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ศูนย์บริการวิชาการ รายงานขั้นสุดท้าย
การกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรุงเทพมหานคร ศูนย์บริการวิชาการ
มกราคม 2542

สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช. 2550. สถิติการปลูกไม้ผลในจังหวัดนครศรีธรรมราช.
สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทยศูนย์บริการวิชาการ รายงานขั้นสุดท้าย
การกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (รายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร)
กรุงเทพมหานคร ศูนย์บริการวิชาการ มกราคม 2542

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย รายงานเบื้องต้นการศึกษาเพื่อกำหนด
แนวทางการพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรุงเทพฯ 2542.

ออนไลน์ เข้าถึงได้จาก www.trekkingthai.com/

. ออนไลน์ เข้าถึงได้จาก web.cpss.ac.th/~agro_tourism/two.htm

ออนไลน์ เข้าถึงได้จาก www.ecitizen.go.th/

ออนไลน์ เข้าถึงได้จาก agrotourism.doae.go.th/supstory/index.htm